

יג) חכמי הקבלה בדורו אמרו על הרח"ו שאין כמוהו במעלה ובחכמה

א. החיד"א בשם הגדולים כתב, שראה בכתב יד מרח"ו ספר עץ הדעת טוב דרשות על כל התורה ע"ד פרדס, וגם חידושים על ש"ס ותוס'.

ב. בספר שבחי הרח"ו כותב הוא עצמו כל מה שאירע עמו עוד קודם יצירתו עד סוף ימיו. הוא מתחיל משנת ש"א ליצירה, ומסיים ביום כ"י אדר שס"ט.

ג. בשנת ש"יז צוה רבינו הב"י בשם המגיד הדובר בו למהר"ם אלשיך, שיזהר בתלמידו רח"ו, כי הוא עתיד למלאות מקומו.

ד. חכמי ומקובלי דורו אמרו על רח"ו שאין כמוהו אדם גדול בישראל במעלה ובחכמה בדורו.

ה. רבי חיים וויטאל לא למד לפני האר"י מיד עם בואו לצפת - אלא כעבור חצי שנה. בה' אב שנת של"ב, פחות משנתיים מאז עלה עלה האר"י ונתישב בצפת - נפטר האר"י בחטף. מקום קבורתו נכרה ליד הרמ"ק ורבי שלמה אלקבץ. במשך תקופה זו של כשנה וחצי או שנה ועשרה חדשים לדעת החיד"א, הספיק האר"י ללמד את תלמידו הרח"ו את כל תורת הקבלה על בוריה.

ו. רבי חיים וויטאל מספר, כי לא זכה לחכמת האמת ולא נקלטה בלבו, עד שפעם אחת לקחו האר"י לימה של טבריה, שם שכרו ספינה קטנה ושטו על פני הכנרת, לפתע במקום מסוים נטל האר"י כוס ומילא מים מן הכנרת, נתנו לרבי חיים וויטאל, וציווהו לשתות עד תומו. לאחר מכן אמר

לו, כי היו אלה מים מבארה של מרים, מאז נפתח לבו וקלט תעלומות חכמה ודעת לרוב, (ספר הגלגולים).

ז. בשנת שלי"ו היה במצרים, ומשנת שלי"ח עד שנת שמ"א ישב בירושלים, ובעת ההיא היתה המעשה המובא בשם הגדולים מהחיד"א, דשר העיר ירושלים ידע שחזקי' המלך מפני שנחרב סתם את מי גיחון, ושאל אם נמצא איש גדול וחכם שיוכל לפותחו, ואמרו הגוים יש חכם מקובל אלקי רח"ו שמו, הוא בודאי יכול לפותחו, וגזר השר על רח"ו לפתוח מי גיחון שנצרך לעיר מאוד, ואם לאו ימיתהו.

ח. רח"ו עשה קפיצת הדרך וברח לדמשק, ובא אליו רבינו האר"י בחלום ואמר לו הסכלת עשו, כי השר הוא גלגול שנחריב, ואתה יש בך ניצוץ חזקי' המלך, והיתה אז שעת הכושר לתקן ולפתוח מי גיחון, כי שלא ברצון חכמים עשה חזקי' המלך דבר זה, (שהוא מגי' דברים שלא הודו לו חכמים), ובזה היתה אתחלתא דגאולה. השיבו רח"ו, לא רציתי להשתמש בשמות הקודש. אמר לו האר"י, הרי כבר השתמשת בשמות בקפיצת דרכך לדמשק. אמר רח"ו, אם כן אחזור לירושלים לפותחו, אמר לו האר"י, כבר עבר זמנו.

ט. בשנת שס"ד נחלה רח"ו במחלה מסוכנת מאוד, והיה נוטה למות ממש. אז הסתכל בבי' עמודי אש שהיו סביבותיו, וגילו לו מן השמים שעדיין לא הגיע זמן פטירתו, כי לא נגמר עדיין בנין ביתו בגן עדן. וכשהקיץ משינתו הוסר ממנו החולי לגמרי.

י. ביי' חשוון שנת שכ"ו נשא רח"ו את בת הרה"ק ר' משה סעדי' לאשה.

יא. בנו הרה"ק האלקי ר' שמואל, היה חתנו של מהר"י פינטו, הוא היה אחד מרבני דמשק, ואח"כ במצרים, וחיבר חמשה קובצים דרושים ושו"ת, וספר חכמת נשים בעניני גיטין וחליצה, ועוד כמה ספרים בכל החכמות.

יב. כמעט כל חכמי דורו של רח"ו היו תלמידיו, והיותר גדולים שבהם היו הגי"ר חיים הכהן מארם צובה בעל טור ברקת על שו"ע, ור"י צמח, ור"מ פאפירש, מהר"ם אלשיך, ור' אברהם אזולאי.

יג. תלמידו הגדול ר"י צמח כשמנה חכמי המקובלים שנמסר להם חכמה זו מדור לדור, כשהגיע לרבינו האריז"ל, כתב וז"ל (בהקדמה ושבחי הרב של ספר שער הגלגולים): וברוך אלקי ישראל אשר לא עזב אמתו וחסדו שמוחץ ורופא בידו הציץ והפרח, האיר וזרח, להאיר על הארץ, אל עבר פניו אור גדול הוא אבי החכמה אשר מילא ידיו לשבת על כסא מלכות האריז"ל תלמידו וותיק חי המדבר איש אלקי בוצינא דנהורא, החסיד והקדוש עניו מע"כ רבינו חיים וויטאל ז"ל, ועשה לנו מודעה רבא לאורייתא קדישתא, וחלק מחכמתו ליראי ה', האיר פרקיו ומשפטיו באמרים שפרים מספרים שונים, פירושים על כל מאמרי הזוה"ק כמה דרושים תילי תילין על כל קוץ וקוץ וכו'.

יד. בנו ר' שמואל וויטאל בספרו שו"ת באר מים חיים כותב: שאביו רח"ו נכנס לפרדס רק אחר שמילא כריסו מהוויות דאביי ורבא, והרביץ תורה ברבים בנגלה ואח"כ בנסתר. חמש תשובות (פ"ב-פ"ו) בספר הני"ל נכתבו למר אביו רח"ו. הרבה ספרים חיבר רח"ו שאינם מצויים בינינו. כתבו עליו שמ"ח ספרים חיבר בקבלה, וגם את ספר הגורלות

מיחסים לו, ובשנת ש"פ ביום לי ניסן אי דר"ח אייר סליק
שמתו לאביו שבשמים בן ע"ז שנה, זכותו יגן עלינו ועכ"י"א.

טו. בערב שבת אחד, ר' משה אלשיך, הדרשן החשוב ביותר בזמן ההוא בא אל האר"י ושאלו: "למה הוא (ר' משה אלשיך) גדול בשנים יותר ממני (ר' חיים וויטאל), והיה משועבד לי (ר' חיים וויטאל) לשמוע הדרוש ממנו... והשיב לו, כי הוא (האר"י) ז"ל לא בא לעולם אלא ללמד אותי (ר' חיים וויטאל) בלבד, ושכל שאר החברים לא היו יכולים ללמוד אפילו אות אחת ממנו (האר"י), אלא כולם היו צריכים ללמוד עמי (ר' חיים וויטאל), (שער הגלגולים).

טז. כאשר שאל ר' חיים וויטאל את האר"י אותה השאלה שנשאלה ע"י הרב אלשיך, ענה לו האר"י שלימוד הקבלה אינו תלוי ברמת הבנתו של התלמיד, בהשכלתו או בהגיון שלו, אלא תלוי בנשמה מדרגה גבוהה המגולגלות בו, (שער הגלגולים).

יד) הרח"ו ובנו רבי שמואל נקבעו לערוך תורת האר"י ולהוציאה לאור

א. לתלמידו הנאמן והאהוב ר' חיים וויטאל, וכן לבנו של ר' חיים וויטאל - ר' שמואל, הותר האר"י את עבודת עריכת רעיונותיו והעלאתם על הכתב, מפעל אשר הנציח את גשוגו של תור הזהב של הקבלה בצפת. שני ממשיכיו הנאמנים סיכמו כמה שאפשר מעשי רבם ואת חכמתו בספרים, המכונים "כתבי האר"י".

ב. רבי חיים וויטאל הפך לדמות אגדתית ומקור חכמה למקובלים בתקופת מאוחרות יותר. אלה יכלו לפנות לעבודה

המרוכזת והבהירה שלו, עבודה אשר פתחה וחשפה את התוכן הסתום והנסתר של יסוד תורת הקבלה - ספר הזוהר.

טו) ר' שמואל וויטאל כתב תורת האר"י ביעילות עליונה

א. ר' חיים וויטאל ור' שמואל בנו עבדו יחד על מנת להוציא את כתבי האר"י לאור. ר' שמואל וויטאל כתב כל מילה אשר הועברה לו מאביו ביעילות של סופר מושלם, והספרים שנכתבו הוכרו כספרי הלימוד המפורסמים ביותר של הזוהר.

ב. בדיוק כמו במקרה של בחירת הרב חיים וויטאל, גם בנו הרב שמואל וויטאל נבחר בצורה זהירה מאוד למלא את התפקידים אשר הוטלו עליו במשך חייו.

טז) דמיון וקירבה בין האב לבנו

א. בספר הגלגולים מתאר האר"י את ההתפתחויות שנשמתו של הרב שמואל וויטאל, את משמעותן ואת הקשר שלה לתפקיד אשר יועד לרב שמואל במשך תקופת חייו עלי אדמות. לפי האר"י היה דמיון וקרבה מיוחדים בין הרב חיים וויטאל לבין בנו רבי שמואל.

ב. אשתו ראשונה של רבי חיים וויטאל היתה גלגול של כלבא שבוע, חמו של רבי עקיבא. מאחר ונשמתה של אשת ר' חיים וויטאל היתה של זכר, לא היתה יכולה ללדת ילדים, כפי שהאר"י הסביר, חנה אשת רבי חיים וויטאל, תמות, והוא ישא אשה שניה כאשר דרגת ה"נפש" (הדרגה הנמוכה של הנשמה) תתוקן, אז יקבל ר' חיים וויטאל את דרגת הרוח (הדרגה השניה של הנשמה). וכאשר ה"נפש" שלו תצטרף לזו

של רבי עקיבא, ה"רוח" שלו אף היא תצטרף לזו של רבי עקיבא, ורק אז יורשה הרב חיים וויטאל לשאת את בת זוגו האמיתית. זאת תהיה בדרגה רוחנית כמו דרגתה הרוחנית של בת זוגו של רבי עקיבא, מאחר שנפשו ו"רוחו" של רבי חיים וויטאל וזו של רבי עקיבא הינן מאוחדות לגמרי בדרגות אלה. אז יישא את גלגולה של רחל בתו של כלבא שבוע ויתברך בבן אשר יקרא שמואל (שער הגלגולים).

יז) רבי שמואל וויטאל היה גלגול התנא רבי מאיר

א. ברור שהרקע הרוחני של שמואל וויטאל היה מסוג מאוד נדיר: אך עדיין לא נראית שום סיבה מיוחדת, פרט להצטיינות כללית, מדוע נבחר הרב שמואל וויטאל למלא את התפקיד המיוחד של רישום כתבי האר"י כפי שדווחו לו ע"י אביו.

ב. לשם קבלת תשובה על כך, עלינו לפנות חזרה לבחינת דמותו של הרב חיים וויטאל עצמו: יום אחד גילה ר' חיים וויטאל לבנו, רבי שמואל, שהוא גלגול רבי מאיר, התנא המפורסם. בחלומו חלם ר' שמואל כי רבי מאיר אומר לו זאת בעצמו. במשנה נאמר שרבי מאיר היה סופר גדול בדורו. רבי יוסף וויטאל, סבו של הרב חיים וויטאל התברך אף הוא בניצוץ מנשמת רבי מאיר, וגם הוא נודע כסופר גדול בקיא ואומן שלא קם כמוהו.

ג. האר"י אמר על רבי יוסף וויטאל כי: "חצי העולם היה ניזון בזכות זקני ע"ה (הרב יוסף וויטאל), באמצעות התפילין הכשרים שהיה עושה, ואח"כ נתגלגל זקני בי הצעיר שמואל וויטאל, ולכן גם אני יש בי יכולת בכתיבה". וזהו הטעם מדוע היה מוכשרו ומסוגל הרב שמואל וויטאל לערוך

אור פרק ל הזוהר ריא

את כתבי האר"י בצורה כל כך מהימנה ומדוייקת, (שער הגלגולים).

ד. מאז החלה תורת הקבלה מיסודו של האר"י הקדוש, להתפשט ולהתרחב. מספר לומדיה והוגיה גדל משנה לשנה והקיף רבדים מובחרים מבני העליה שבכל ארצות הפזורה מזרח ומערב. נציין האישים שתרמו תרומה מכרעת להתפשטות תורת הקבלה: רבי יעקב צמח ורבי מאיר פאפריש תלמידי רבי חיים וויטאל, רבי אברהם גלאנטי תלמיד הרמ"ק, רבי ישראל סרוק תלמיד האר"י לפני ביאת רבי חיים וויטאל, ותלמידו רבי מנחם עזריה מפאנו, הם שהפיצו את מורשת האר"י ברחבי אירופה. רבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל, שנתן לתורת האר"י לבוש וגוון מקורי מיוחד משלו. הבעש"ט מיסד החסידות ובחירי תלמידיו, שמלבד שהנהיגו הנהגות האר"י בקרב עדת החסידים, גם נתנו לתורת האר"י לבוש וגוון ופנים חדשות. הגר"א מווילנא מנהיג עדות אשכנז והמתנגדים, יצק כל תורת האר"י לתוך ספריו, הגר"א היה מגדולי מעריצי האר"י, כעדות תלמידו רבי חיים מוואלוז'ין, הכותב "עיני ראו יקר תפארת קדושת האר"י ז"ל בעיני רבינו הגדול (הגר"א) נשמתו עדן. כי מידי דברו עמו אודותיו היה נרתע כל גופו, ואמר: מה נאמר ומה נדבר מקדוש ה', איש אלקים קדוש ונורא כמוהו" (בהקדמת ספרא דצניעותא). רבי שלום שרעבי - המכונה השמש, ראשי תיבות שמו הירב שילום מ'זרחי ש'רעבי, ראש חכמי מדרש בית אל בעיר העתיקה בירושלים שגילה רבדים עמוקים חדשים בתורת האר"י בספריו המופלאים: "נהר שלום", ו"רחובות הנהר".

פרק לא

העליה למירון מימי המשנה עד ימינו

א) השתטחות התנאים על קבר רשב"י במירון

א. תלמידי הרשב"י וסופרו הנאמן התנא רבי אבא (ראה ריש אדרא זוטא זוהר חלק ג' רפז.) השתטח על קברו, והזכיר שם ממעשיו הטובים (ראה פסיקתא רבתי פ"ב), ולמד שם מתורת רבו הרשב"י (ראה זוה"ק ח"א דף קנ"ו).

ב. מתלמידי הרשב"י ודבי אדרא קדישא התנא רבי חייא רבא (ראה זוה"ק ח"ב י"ד.) השתטח על ציון רבו הקדוש במירון והזכיר ממעשיו ומגדולת מעלתו בשמים ממעל מה שראה בעיני קדשו, (ראה בזוה"ק בהקדמה דף ד.).

ג. רבי חייא אשתטח בארעא ונשק לעפרא (ראה כתם פז) ובכה ואמר עפרא עפרא וכו', בוצינא קדישא (ראה במקדש מלך על זוה"ק (ח"א דף ז') כי שם בוצינא כינוי לניצוץ משה רבינו ע"ה), דהוה נהיר עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא אתבלי בך, ר' שמעון נהירו דבוצינא נהירו דעלמין, אנת בלי עפרא ואנת קיים ונהג עלמא, ובאוה"ח בשם הרא"ג פירוש שמנהיג את העולם בתורתו שלמד, כי כל מאמר ומאמר שהיה אומר כשזוכרין אותם שפתותיו דובבות בקבר, ובזה הוא מנהיג את העולם כולו, ע"כ.

ד. אחד מתלמידי רבי שמעון בר יוחאי ששכת תלמודו, הלך למערת רבו במירון ובכה שם מאוד, מתוך הבכי נרדם ונראה אליו רבו ואמר: "כד תהי רמי בי תלתא קלי אנא אתי", מתוך שלא הבין מאמר רבו, הלך ל"פותר חלומות",

וסיפר לו לשון רבו. אמר לו הפותר: למוד לימודך ג' פעמים ורבך יתראה אליך. התלמיד עשה כן והרשב"י נתראה אליו. (תוכן קהלת רבה י, י).

ב) אליהו הנביא לומד תורה עם התנאים במערת הרשב"י

א. רבי יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוו קאי אפתחא דמערתא דרשב"י, אמר ליה אתינא לעלמא דאתי, א"ל אם ירצה אדון הזה (שכינה היתה עמהם - פירש"י). אמר רבי יהושע בן לוי שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי (ראה מהרש"א בח"א שם).

(סנהדרין דף צ"ח ע"א)

ב. איתא במדרש תהלים (מזמור ל"ו הוצ"ב) מעשה בריב"ל שהיה אליהו ז"ל עוסק עמו בדברי תורה, והיו עסוקין במערת רשב"י, ונתקשה ריב"ל בהלכה, א"ל אליהו מבקש אתה לשאול אותה לרשב"י, בא ואני מעמיד אותך לך, מיד הלכו וקרא אליהו לרשב"י, עייש.

ג. מכאן אנו רואים איך שתלמידי רבי שמעון בר יוחאי נהגו לעלות למירון, ומזה נמשך ששאר התנאים, ותחלת האמוראים, נהגו אחריהם לעלות למירון. וככה נמשך בכל הדורות שאחריהם, בזמן שהיה ישוב יהודי בארץ ישראל, עלו למירון כל דורשי ה' להתפלל שם לפני הרשב"י זיע"א.

ד. מנהג ארץ ישראל שנוהגין לילך על קברי רשב"י ז"ל ובנו ר"א ז"ל ביום ל"ג בעומר וכו'.

(עטרת זקנים על שו"ע או"ח סימן תצ"ג)

ג) רשב"י מברך לכל הבאים למירון

א. מקובל מהאר"י ז"ל שביום ל"ג בעומר עומד התנא האלקי הרשב"י על ציונו הקדוש, ומברך לכל אחד ואחד הבאים שמה למירון לכבוד שם קדשו לשמוח שם בשמחת ההילולא רבתי שלו.

ד) השתטחות והקפות בד' מינים - וביטול גזירות - במירון

א. הרמ"ק ורבו מרן הבית יוסף, וגיסו מהר"ש אלקבץ בעל "לכה דודי", וחברותם, המשיכו העליה למירון, כמבואר בספר הגירושין והמסעות להרמ"ק (דפוס ויניציא, דף ה') וז"ל:

בשנת ה' אלפים ש"ה, ואני בתוך המדרש רשב"י ע"ה במירון, ונשתטחנו בקרבו בציון רבי שמעון ורבי אלעזר ע"ה, ועדיין מרחשי שפתי, ושם התפללתי תפלה קצרה מתוך קירות לבי.

ב. רבי אברהם גאלאנטי (בספרו קול בוכים, סוף קינה ב'). כותב: מה ששמעתי ממורי הרמ"ק זלה"ה בהיותם על ציון הרשב"י ע"ה בהר מירון.

ג. מרן הבית יוסף רבן של ישראל חגג חג הסוכות במירון, והתפלל שם תפלת החג, והקיף שם בד' מינים הציונים הק' הוא ותלמידיו, ולמדו שם זוה"ק, כמ"ש במגיד מישרים פי אמור, באור ליום ז' כי תשרי (בארץ ישראל הוא ליל ה' דחומה"ס) בא אליו המגיד וז"ל:

ד. ה' עמך וכו', והא גשמים דאתי לא הות דוגמא שפך לו קיתון על פניו ח"ו (ראה סוכה פ"ב מ"ט), אדרבה נתקבלו

אור פרק לא הזוהר רטו

דברייכם, ורשב"י ובנו שמחו לקראתכם בקרותכם הזוהר על מערתם ובכפר הסמוך להם, אלא כיון שהקפתם לר' אלעזר בד' מינים הבאים לרצות על המים, נתעוררו המים ובאו, ואלו הייתם מקיפים פעם אחרת, היו רוב גשמים באים לעולם כמו בימי חוני המעגל, ומפני כך באו גשמי ברכה רצופים, כדי שלא תקיפו יותר עליהם.

(ה) וכלל זה יהיה נקוט בידכם, כל זמן שהעולם יצטרך לגשמים, ותלכו ותקיפו ציוני הצדיקים הנזכרים ותיענו (ראה בזוה"ק (ח"ג דף נ"ט) ראה גם בזוה"ק ח"ג ע"א). ועל כל צרה שלא תבוא על הצבור תקיפו אותם ז' פעמים ותענו (שם).

ודעו כי הם שמחים מאוד בקרותכם הזוהר על מערתם או הסמוך לזה, וכשתמידו כן יגלו לכם רזין עלאין וכו', עי"ש.

(ראה זוה"ק ח"ב דף פ"ו).

(ד) תקיפי ארעא דישראל שבאותו הדור עלו למירון פעמיים בשנה, ולמדו שם מאמרי הרשב"י בזוהר. שם בקודש שפכו לבם בבכי לתיקון נפשם בתשובה עילאה.

(ה) בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י ועוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמיים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה, שם ישבנו גם בכינו, צעקנו במרירות לבנו ויתכו כמים שאגותינו, בראותינו איך רשב"י וחבריו בדורותם היו מצטערים ואוננים ובוכים על רוב פשעינו, ואותם הצדיקים לא היו גרמא בניזקין, קל וחומר לנו שאנחנו הגורמים, שיש לנו לבכות ולהצטער בכפליים.

(החרדים בהקדמתו).

ו) גם האור החיים הקי' עלה למירון (נדפס האגרת מסע בעיר ווינן בשנת תרצ"ג) שנמצא מכתב כתי"י מתלמידו שנסע עמו בשנת תק"ב בארץ ישראל למקומות הקדושים.

ה) הדר בארץ ישראל יעלה בל"ג לעומר למירון וישמח שם שמחה גדולה

א. אם דר בארץ ישראל ילך לשמוח על קברו ושם ישמח שמחה גדולה. וכל שכן אם הוא פעם ראשונה שמגלח ראש בנו ומניח הפאות, שהיא מצוה.

(משנת חסידים, מסכת אייר)

ו) לא ילך על הציון לבד כי הש"ד ששמו תנ"י יכול לכופו ולהחטיאו

א. יזהר שאפילו בהיות שם החכמים הלומדים, שלא ילך על הציון שלו או של בנו לבדו אם לא יהיה צדיק גמור, כי הש"ד ששמו תנ"י יכול לכופו ולהחטיאו.

ב. מורי הזהיר לאדם אחד שלא ילך על קברי רשב"י ור"א בנו ללמוד שם יחידי אפילו בימים שרגילים בני אדם לילך שם, ומכ"ש בשאר מקומות שאין בני אדם יושבים שם. (שער המצוות פי' ואתחנן דל"ו, משנת חסידים).

ז) כל הפמליא של מעלה ונשמות הצדיקים הם במירון בל"ג לעומר

א. הרה"ק ר' חיים בן עטר האור החיים זי"ע היה פעם אחד בהילולא פעיה"ק צפת"ו, וכשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים לציון הרשב"י ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה נועה כבהמה וצועק,

אור פרק לא הזוהר ריז

היכן אני השפל נכנס, למקום אש שלהבת קוב"ה, וכל פמליא של מעלה הכא, וכל נשמות הצדיקים שמה, ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה, ע"ש.

(רבי שמואל העליר גאב"ד צפת בסוף כבוד מלכים).

ב. שמעו קלא עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון.

(זוה"ק ח"ג דף רצ"ו)

ג. מדי שנה בשנה מתעוררת לבות רבבות ישראל לעלות למירון ביום ל"ג לעומר

(זוה"ק ח"ג רצ"ו : סוף האדר"ז קדישא).

ד. קול עליון זה שיצא אז בערך בשנת אלף הרביעי בפטירת רשב"י מתעורר עוד היום, ונכנס ומעורר לבות רבבות אלפי ישראל מדי שנה בשנה להיות עולין כל השנה להתפלל וללמוד חכמת הנסתר, ותאין ומתכנשין ביום ל"ג לעומר במירון למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח שם בשמחת יומא דהילולא דרשב"י זי"ע ועל כל ישראל, אמן.

ה. בתשובת הגאונים מצאתי, כל הנך ריגלי דאמוראי, היינו יום שמת בו אדם גדול, קובעים אותו לכבודו, ומדי שנה בשנה, כשמגיע אותו יום, מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביביו ובאים על קברו עם שאר העם להושיב ישיבה שם.

(רש"י יבמות דף קכ"ב).

ח) קדושת יום ל"ג בעומר

א. רבי אברהם מקאליסק זי"ע בעת טבילתו בצפרא דל"ג בעומר אמר בלהט אש קודש הריני מקבל עלי קדושת היום.

ט) טעם שנוהגין להרבות בנרות בל"ג בעומר

א. ר"ש כשהיה מגלה רזין ביום ההוא באדרא קדישא, אמר (דף רצ"א ע"ב) וז"ל, והשתא בעינא לגלאה רזין קמיה דקוב"ה וכו', והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתיה כיומא אחרא, דהא כל יומא דא ברשותי קיימא, עכ"ל. ר"ל שהיה היום מתארך באורו ולא היה רשות לאור היום להתחשך, היינו שיתפנה מן העולם, עד שנתן לו ר"ש רשות, וזה יורה כי כל האורות בטלים ומשמשים אל האור כי טוב, היינו רזין סתימין דאורייתא אשר נגנו בה אור הגנוז לצדיקים, והצדיקים המבינים ברזין דאורייתא הנם מאירים באויר הגנוז בה. על כן אור היום ההוא היה מתארך ושמר פקודתו של ר"ש. בעבור זה מרבין אור ביום ההוא.
(בני יששכר).

פרק לב**שמחת ל"ג לעומר****א) הטעם לשמחה וחדוה בכל העולמות בל"ג בעומר**

א. כל הימים שלא אומרים בהם תחנון לא מתו תלמידי ר"ע, והם ימי פסח, בי ימים דר"ח אייר, ואי דר"ח סיון, זי שבתות, בס"ה י"ז ימים, וא"כ נשארו ל"ב ימים עד מספר מ"ט, שבהם מתו התלמידים, ועל כן שמחים ביום הל"ג.
(מהרי"ל).

ב. בספר נופת צופים כתב, דתלמידי ר"ע מתו בל"ב ימי הספירה, עד שמת רשב"י בל"ג בעומר שהיה האחרון שבהם, ונמתקו הדינים, ול"ג בעומר הוא יום שמחתו עד היום, כידוע.

ב) טעם למה נקרא יום פטירתו בשם "הילולא"

א. במו"ק (דף כ"ה:) איתא רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק (זוה"ק ח"א דרל"ה) וביום ל"ג בעומר יש למעלה יחוד עליון ושמחה רבה מופלאה, ומזמנין כל פמליא של מעלה שישמחו בעטרין קדישין דמעטרין בהון לרשב"י, כמ"ש בזוה"ק (ח"א רי"ח) שאמר אבוה דר' יצחק לר' יצחק, בהילולא רבא דר"ש תהא מתקן פתוריה, כמד"א צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו ביום שמחת לבו.

ב. יום פטירתו נקרא הילולא, מפני שע"י אותה הנשמה יהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה, חתן וכלה.

(אור החמה פרשת בא).

ג. יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יום הילולא דיליה, ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה ממהר"א הלוי זלה"ה, ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם משם רבנן קדישי. ויש מי שנוהג לעשות הלימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפוזרים בזהר ואד"ז והוא מנה יפה.

(עבודת הקודש, מורה באצבע (סי' ח' אות כ"ג).

ד. הטעם שבז' אדר יום פטירת משה רבינו ע"ה הוא יום אבל וצום, וביום ל"ג בעומר יום פטירת רשב"י הלולא חדוה ושמחה בעולם, לפי שמשה רבינו ע"ה בכה על יום מותו, ולא חפץ בו, מטעם שרצה לקיים מצות הארץ, לכן הכל בוכין על מותו ומתאבלין עליו. ורשב"י שמח ביום מותו, ועמד ומצפה עליו: שאמר האינדנא אמהדנא עלי דכל יומין דקאימנא תאיבנא למחמי יומא דא. הנה שמח וצפה עליו, עבדינן

רעותיה, והיא הלולא לכל עלמא, כמשי"כ באדרא זוטא (האזינו דף רל"א ע"ב).

(דבר יום ביומו)

ה. בישראל מתאבלים בפטירת משה על שלא נכנס לארץ, ובל"ג לעומר אנו עושים משתה ושמחה, ששמחים שניצוצי נשמת משה שנכנסו ברשב"י.

(הילולא רבא דף כ"ב להרב יעקב אנהורי)

ו. ביום פטירת משה רבינו נשתכחו ג' מאות הלכות על ידי אבלם אחר משה רבינו, ע"כ הוא תענית. משא"כ בפטירת רשב"י, שגילה הסודות וכל האדר"ז ביום פטירתו, ועי"ז השמחה והחדוה ביום ההוא שנתגלו הני רזין עילאין, לכן ל"ג לעומר הוא יום שמחה.

(שער יששכר מאמרי חודש אייר, מאמר ג"ל עיני, אות כ"ג).

ז. רשב"י לאחר שנעשה לו נס וניצל מחרב המלכות והאריך ימים ושנים אחר ביטול הגזירה, לכן לזכר הנס שניצל קבעו יום פטירתו לשם שמחה, כי הרוגי מלכות לא ניתנו לקבורה, וכשבאים שמה על קברו יודעים ומכירים בנסו.

(שו"ת שם אריה או"ח סי' י"ד).

ג) ל"ג לעומר שהוא יום ה' בשבוע החמישי הוא גמר הספירות הוא יום טוב

א. אנו ממליכין בז' מדות דלך ה' הגדולה וגוי' והם זפ"ז גי' מ"ט מדה, לפי גודל ברור המדות, ושורש המדות הם רק עץ החיים מהלך תי"ק שנה הם ה' מדות. ואחי"כ כל וכלה, לכן בל"ג בעומר שהוא יום ה' בשבוע הה' כבר הוא גמר הספירות

אור פרק לב הזוהר רכא

הוא יום טוב, כזה שמעתי ממורי הרב מו"ה לוי יצחק נ"י וכו' והיחוד בשבועות.

(אור ישראל פי' על התיקונים סוף תי' ח"י)

ב. ראה באריכות בסה"ק עבודת ישראל פי' בהר, קדושת לוי סו"פ ויצא, סידור דא"ח מבעל התניא (שער ל"ג).

ד) מעשה נורא מהאריז"ל ובעל החרדים שרקדו ביחד עם רבי שמעון בן יוחאי בל"ג בעומר

א. "החרדים" שהיה בזמן הב"י והאר"י והאלשיך, היה משמש בבית המדרש בעיה"ק צפת ת"ו, ואיש לא ידע מעוצם גאונותו וקדושתו והתזיקוהו לאיש פשוט ותמים, פעם אי' בהיותו בל"ג בעומר במירון, והיו שמה האר"י עם החברייא ורקד עמהם זמן רב לכבוד ההילולא.

ב. זקן אחד שהיה שם לבוש בגדים לבנים בעל צורה ובעל קומה משכמו ולמעלה, והזקן הזה רקד לעצמו שם בשמחה עצומה עם חברת לוית אנשי בריתו שלא הכירום.

ג. בתוך הריקודין והמחולות קפץ האר"י ואחז ביד אותו הזקן הנזכר ורקדו שניהם יחדיו זמן רב, אחר כך אחז האר"י ביד החרדים ורקד עמו ג"כ הרבה, בשמחה ובטוב לבב. ואחר שיצאו משם, הרהיבו עוז בנפשם תלמידי האר"י הקדוש לאמר: אל נא יחר בעיני אדוננו אם נשאל אותו בנוגע לכבודו הרם ובנוגע כבוד התורה בנגלה ובנסתר, כי מה שרקד עם הזקן, אין אנו מכירים אותו, ובודאי אדם גדול הוא. אבל מה שרקד עם השמש הר"ר אלעזר אזכרי (החרדים) הגם שהוא ירא שמים. אבל אין זה כבוד רבינו, רבן של כל ישראל. האר"י שמע דבריהם ושחק. אח"כ השיב להם אם התנא האלקי רשב"י רקד עמו ביחוד שאני הצעיר לא יהיה לי

רכב אור פרק לב הזוהר

לכבוד לרקוד עמו? התלמידים הבינו שהזקן הנזכר הוא רשב"י בכבודו ובעצמו. ומאז נודע הדבר מי הוא המשמש הנזכר (החרדים) שמחמת צניעותו לא נודע צדקתו ומדריגתו, שכל ימיו קיים מקרא מלא והצנע לכת עם אלקיך (תו"ד יחזקאל החדש).

ה) לימוד הזוהר בהילולא דרשב"י

א. בליקוטי הש"ס להאריז"ל [ברכות ו:]: כתב: אגרא דבי הילולי מילי, פירש שהנה זה סוד הילולא דצדיקיא שארז"ל בו ביום פטירת הצדיק מן העולם אין העסק כי אם בתורה ובמעשים טובים אשר חידש הוא. וזה סוד אגרא דבי הלולי מילי, פירוש מילוליו ודבריו אשר חידש הוא, עכ"ל.

ב. רבי יוסי תמה מדוע מזניחים אפילו רגע מלימוד הזוה"ק בל"ג. כה אמר תלמידו רבי יוסי תוהנא על חכימי דרא היך שבקין אפילו רגעא חדא למיקם קמיה דרבי שמעון למלעי באורייתא בעוד דר"ש קאים בעלמא.

(זוה"ק ח"ב קמ"ט ע"א)

ו) לימוד תורת הנסתר במירון

א. תלמידי גורי האריז"ל ושאר חכמי התורה עלו למירון פעמים בשנה ללמוד שם ספרי זוה"ק (רבי שלמה שלימל מצרף לחכמה דפוס ויניציא דף מ"ו):

ב. ...על קבר רשב"י לומדים הזוהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה נסים אירעו שם וצריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, ואחר כך לשמוח הלב בשמחה רוחנית, ולא שום אבילות ועצבות, כי לא באלה חפץ רשב"י, והוא בדוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים

אור פרק לב הזוהר רכג

ונדבות, ומתפללים שם תפילה וכו'. ושוב אודיעכם, כי היום יום ראשון הייתי במערת הצדיקים וכו' ורשב"י ור"א בנו ושם למדתי הזוהר.

(מסעות השלי"ה בא"י - שפ"ח)

ז) תיבת "שמעון" היא חיות התנא

א. כשלומד בגמ' אמר רבי שמעון, תיבת שמעון הוא חיות התנא, וכן שם כל אדם הוא החיות שלו, ושם הוי"ה הוא מחיה ומקשר החיות עם המוחין, והדין שאומר, הוא השכל שלו, דהיינו המוחין, ונמצא שכשלומד בדחילו ורחימו, הוא מקשר עצמו לרבי שמעון.

(המגיד ממעזריטש, בספרו לקוטי אמרים)

ח) אתדבקות רוחא ברוחא

א. בדורות האחרונים כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים, שהדבר ההוא הוא חיות והמוחין שלו, והאדם (מלומד) הלומד ומדבר דבריו מדבק ומכניס חיות ומוחין שלו לתוך הדיבורים נקרא אתדבקות רוחא ברוחא, ולכך מחיה אותו שמכניס החיות בהדברים, שלכך אמרו (יבמות צז). שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר כי זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו, כאמור, וזה הלומד בהכנסו עם החיות והמוחין שלו לתוך החיות ומוחין של הצדיק שטמן בדבריו, נקרא אתדבקות רוחא ברוחא ושפתותיו דובבות בקבר, כנודע זה מדברי הבעל שם טוב נשמתו בגזי מרומים. ונקראת בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים שהן דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד, ולכך מחיה מוחין של אותו הצדיק.

רכד אור פרק לב הזוהר

(מאור עינים ריש מסכת שבת)

ב. כשאומר דבר בשם אומרו שפתותיו דובבות בקבר, שמעורר חיות להצדיק, וע"כ נחשב להדור, והיינו שדרשו אגורה באהלך עולמים, דהוי כדר בעוה"ז.

(ישמח משה, הפטרת פרשת תולדות)

ט) לימוד אדם כשר תורת רשב"י גורם נשיקין הדדין

א. כשאדם כשר לומד תורת התנא, אז התנא נושק אותו, והוא נושק את התנא וגורם תענוג גדול להתנא כמ"ש שפתותיהם דובבות בקבר, וזהו ע"י בחי' נשיקה, ועיי"ז נתדבק רוחם ברוחינו כו'.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א סימן י"ב)

ב. שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו (תהלים צב). ר"ת שיתולים ב'בית ה' ר"ת שב"י, שהוא ר"ת שימעות ביר יוחאי, דמבקשים אנתנו מהבורא ית"ש דאגרות הקדושה של רשב"י וחבריו השתולים בבית ה' בעולם העליון, בחצרות אלקינו, לאותן העומדים מרחוק מבית ה' שהם בחצרות אלקינו, כמו החצר לפני הבית, כן עומדים מנגד, יפריחו, יזריחו ויופיעו בתוכינו.

(דברי יחזקאל)

י) סיום הזוהר

א. הרבי ר' ברוך נכד הבעש"ט זיע"א נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזוה"ק, ואחר הסיום לקח הספר הזוהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי ריקודין דקדושה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזוהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דיד, און דו קענסט מיך" (פי' אני מכיר אותך, ואתה מכיר אותי).

אור פרק לג הזוהר רכה

(טעמי המנהגים)

ב. הנה לספר שבחו, תהלתו מי יספר, וגם הלא נודע ומפורסם לאלפי ישראל אשר הסתופפו בצלו גודל קדושתו ופרישותו, והיי מלא תורה וענוה וקדושה וטהרה, והיי בקי בש"ס ומדרשי רז"ל ומכילתא ספרא, וספרי, וזוה"ק ותיקוני הזהר ובכל כתבי האריז"ל עד להפליא, ונשמע מפי קדשו שהפרי עץ חיים למד ושנה מאה פעמים ואחד, וכן ספרי רבו הקדוש [רבינו צבין] הי' רגיל על לשונו, ומסר נפשו על התורה והעבודה. והתפלל בעד כלל ישראל והמשיך להם שפע פרנסה והצלחה, ועד חצי שנותיו למד מתוך דוחק ועוני ונשמע מפי קדשו שהי' לומד בעמידה ובחורף נתבקעו צפרני ידיו מן הקור שהי' בביתו, ומזה תבין גודל קדושת עבודתו.
(עשר קדושות דף לו, מערכת ח', הרה"ק מוהר"א מזידיטשוב)

פרק לג

גודל מעלת התפילה במירון

א) התפילה על קברי צדיקים, אפילו יחיד ובלי כוונה שלימה, מתקבלת כתפילת ציבור

א. נתבאר שיש הכנה גדולה לשפע האלקי במקום, וכמו כן המקום שהוא מוכן להתפלל בו כבר הוכן להיות תפלת ישראל נשמעת בו, ולכן המתפלל בו אפילו יחיד, ואפילו בלי כוונה שלימה, הוא קרוב להיות תפילתו נשמעת, וכמ"ש בכלב שהלך להשתטח על קברי אבות שיצילהו הי' מעצת המרגלים, שהיה בטוח שישמע הי' תפלתו באותו מקום המקודש מצד היות בו אבות הקדושים וגופתם בהיותם חיים היו כלים להשתמש בהם בדבר שבקדושה.

(מבי"ט זלה"ה בספרו בית אלהים שער התפלה פ"ה)

רכו אור פרק לד הזוהר

ב) זכות הרשב"י מסייעת להבא ליטרה

א. ראוי לכל איש הירא וחרד אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה כי זכות רבי שמעון בר יוחאי מסייע להבא לטהר, ולא לבלות הזמן בעוה"ר בהבלי עולם אשר הוא לצדיק לטהר וכו'.

(רבי יהונתן אייבשיץ זצוק"ל)

ב. ל"ג בעומר מסוגל לרפואת הגוף והנפש.

(אורה ושמחה דף כ')

פרק לד

"חאלאקע" בל"ג בעומר במירון

א) "חאלאקע" על קבר רשב"י בל"ג בעומר

א. הה"ר יונתן שאג"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו "כמנהג הידוע" ועשה שם יום משתה ושמחה.

(שער הכוונות פז, ב)

ב. שורש מלת "חאלאקע" נובע מלשון המקרא, ואנכי איש חלק (בראשית כ"ז, י"ב).

ג. הרח"ו כותב שהוא "מנהג ידוע", כנראה מנהג קדמוני עוד מהראשונים. והנה האריז"ל בא ממצרים למירון לאשר ולקיים המנהג הידוע הזה ביום משתה ושמחה.

ד. כשמגלח בנו לעשות לו פיאות שהוא מצוה, יעלה למירון וישמח שם שמחה גדולה.

(משנת חסידים מסכת אייר)

ב) טעם למה התינוקות מורים בקשת בל"ג בעומר

א. בההוא יומא הוא הלולא דרשב"י, וכל יומא דרשב"י לא נראתה הקשת, והנה ביום עלותו למרום עושין הסימן בקשת לרמוז על זה.

(בני יששכר בשם הרה"ק מהרמ"מ מרימנוב זי"ע)

פרק לה

רושמי העליה למירון

א) רבינו עובדיה מברטנורא

א. הראשון שכותב מהעליה למירון ביום ל"ג בעומר הוא רבינו עובדיה מברטנורא (במכתבו לאחיו בשנת רמ"ט נדפס בספר דרכי ציון).

ב) ר' אברהם גלאנטי

א. בשעת פטירת הצדיק מתעוררים כל מעשיו שעשה בעולם וכל התורה שעסק בה וכל הייחודים שייחד בתורתו ובמעשיו, כולם חוזרים ומתחדשים, והוא בסוד בהילולא רבה דרבי שמעון תהא מתקן פתוריה שנאמר לר' יצחק, כי בודאי הוא הילולא רבה, וכן איתא במדרש רות, כשנפטר ר' חסדאי הלך ר' יוסי בריה ובת תמן בבי קבריה ההוא ליליא, שמע מגו חדוון דכתות דכתות דמתכנפי והוון אמרין ניזיל בחדוותא דהילולא דאורייתא דר' חסדאי, עד כאן המדרש.

ב. ושמעתי משמו של האלהי מהרר"י אשכנזי זלה"ה, שבכל אותה ההילולא אין מי שידרוש כי אם הנפטר ההוא, וזה אומרו ניזיל לחדוותא דהילולא דאורייתא. וזה לדעתי

רכח אור פרק לה הזוהר

שרמזו ז"ל בדבריהם, "אגרא דבי הילולא מילי", כלומר שכר דבי הילולא בההוא עלמא הוא מילי, כל אותן מילין דעביד ועסק בההוא עלמא, עכ"ל. ועיין שם עוד מ"ש בשם המגיד מה שאמר למרן הבי"י זלה"ה.

(ר"א גלאנטי ב"קנינת סתרים" עה"פ (איכה ה' ב') נחלתנו נהפכה לזרים)

ג) האריז"ל עלה למירון ביום ל"ג בעומר

א. אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג לעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא (זוה"ק ח"א קנה: ועוד) וזו היתה פעם הראשונה שבא ממצרים וכו'. והה"ר יונתן שאג"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל שהוליד את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו, "כמנהג הידוע" ועשה שם יום משתה ושמחה.

(מהרח"ו שער הכוונות דף פ"ז ע"ב)

ב. ראיתי למורי זלה"ה זה ח' שנים שהיה שם עם אשתו וביתו הג' ימים ההם, גם הלך לשם לגלח בנו במשתה ושמחה בימים ההם.

(שו"ע האריז"ל)

ג. ראה עוד בסידור האריז"ל להקדוש המקובל רבי שבתי מראשקוב זי"ע, בסדר ספירת העומר.

פרק לו

להיות במחיצתו בעולם הבא

(א) ע"י הפצת ספריו זוכה לישוב במחיצתו בעולם הבא

א. המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמידי חכמים מחברי הספרים, שהרי על ידו יצא החיבור לעולם, ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתיים, לא היו לומדים בו.

ב. והנה אמרו חז"ל במסכת יבמות (דף צ"ו ע"ב) שפתותיו דובבות וכי' כדאיתא שם, ולפי זה הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם סיעת מרחמוהי יוצאין לקראתו לקבל פניו. (הגאון מהר"א איסטרוולסה בספרו בן אברהם פרשת וישלח דף כ"ג ע"ב)

(ב) הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק

בחלום וכי' עיין שם, ונא לעיין בהסכמת הגה"צ מהר"ח זוננפלד זיע"א לספר "צדקה ומשפט", אודות הוצאה לאור.

(מהר"ח פלאגי זצ"ל בספרו "תורה וחיים", מ"ע סי' אות ריז)

גם האדמו"ר מסאדיגורא זיע"א מביא שהציון להצדיק הוא בשביל הגוף והנפש, והספר של הצדיק הוא לנשמת הצדיק.

בעזרת השם יתברך

ספר סת"ם

• תפילין ומזוזות •

בקונטרס הזה יבואר בעזהשי"ת:

המכשולות הגדולות המונא בספר "מחקר
סת"ם" בענינים העומדים ברזמו של עולם
בדבר הפירצה הנוראה ביסודי הדת בעניני
ספרי תורה תפילין ומזוזות

העתקנו משם כמה סימנים לעורך את היראים לדבר ד'

הספר נדפס לזכות הרבים
ונחלק בחינם לכל דורש ומבקש

כשרות תפילין ומזוזות

מפתח

סימן א. סוגי אנשים שקונים תפילין ומזוזות.

סימן ב. כור המבחן באיזו מדריגה עומדים
(אדם ניכר... בכיסו).

סימן ג. מעשה נורא עם הרב ר' אליעזר זירקינד שליט"א.

סימן ד. כמה רבבות מאחב"י היו מניחים כל יום תפילין פסולים, שהבתים לא היו מרובעות.

סימן ה. נוסח המודעה שנדפסה ב"מדריך לכשרות".

סימן ו. המזוזות שיש לנו - האם הם באמת כשרים?

סימן ז. מעשה נורא מספר "הגן".

סימן ח. מעשה נורא מאוירון שנפל עם 179 בני אדם ורק 5 יהודים ניצולו.

כשרות תפילין ומזוזות

בו יבואר בירורים נוראים מה שנתגלה לנו מספר "מחקר סת"ם", בעניני תפילין ומזוזות, ובפרקים האלו רואים גודל השכר למי שיש לו תפילין ומזוזות כשרים, והעונש למי שאין לו.

סימן א. סוגי האנשים שקונים תפילין ומזוזות

המדקדק ביותר על כשרות התפילין, קונה את התפילין אצל סופר תלמיד חכם וירא שמים, וקונה תפילין ומזוזות מהודרים ביותר, ולא איכפת לו אודות יקרות התפילין והמזוזות^א, כי העיקר אצלו שיהיו בתכלית ההידור.

ואם שמוע ישמע על הקלף שאינו כראוי, או על הבתים והרצועות וכדומה, הוא קונה פרשיות אחרות או בתים אחרים, כי העיקר אצלו שיהיה בתכלית הכשרות, ואם מפזרים כסף בזמנים אלו על בגדים או על מידי דאכילה, כל שכן שצריכים לפזר על מצוות גדולות וחשובות כתפילין ומזוזות.

סתם מדקדק במצוות קונה אצל סופר תלמיד חכם וירא שמים, אבל רוצה דוקא שיהיה בזול.

אנשים פשוטים הולכים לחנות הספרים, וקונים אצל בעל החנות (דבדרך כלל הוא יהודי שמעוטר בזקן ופיאות) ומבקשים לקנות מזוזה או זוג תפילין כשרים, ואפילו מהודרות. לדאבונינו נכשלים קונים אלו בקניית תפילין ומזוזות פסולים לגמרי, שנפוצים היום לאלפים ולרבבות, בעוה"ר. **המוני העם** (שתוקף יהדותם הוא למחצה לשליש ולרביע) הולכים

(א) עיין שער המצוות להאריז"ל פרשת עקב (מצות צדקה), וזה לשונו: בענין הצדקה והמצות, לא היה קמצן כלל. . גם כשהיה קונה איזה מצוה, כגון תפילין, או אתרוג, לא היה מקפיד לדעת כמה יתן במצוה ההיא, אלא היה פורע כל מה שהיו שואלים לו בפעם (ראשונה), והיה אומר למוכר, הרי המעות לפניך, קח כל מה שתרצה. וכמו שכתב בזהר בפרשת תרומה (דכף קכ"ח ע"א). עכ"ל.

ז שכר כשרות תפילין ומזוזות ועונש

למאנהעטן וקונים בחנות גדולה (הנקראת דעפארטמענט סטאר) תפילין ומזוזות סתם, שאין להם שום חזקת כשרות.

סימן ב. כור המבחן באיזה מדריגה עומדים (אדם ניכר . . בכיסו)

בקניית התפילין והמזוזות ניכרת מידת התקרבותו של האדם להשי"ת.

אם הוא מסוג א' : שמדקדק ביותר על כשרות התפילין, אזי לא איכפת ליה אם עולה כסף, כי הוא רוצה דוקא תפילין או מזוזות כשרים ומהודרים ביותר.

אם הוא מסוג ב' : סתם מדקדק במצוות, הרי שמוכן לשלם כסף שיהיו התפילין או המזוזות כשרים למהדרין, אבל אינו מוסר את נפשו בעד זה, ואם אינו מוצא תפילין או מזוזות מהודרים ביותר, לא ימסור נפשו בעד זה, דהרי לא מצא.

אם הוא מסוג ג' : הוא מאותם האנשים שנקראים "א איז ביז די קעשענע", דאם נוגע כבר לכיסו, אינו מעוניין לקנות תפילין כשרים ומהודרים, ודי בעבורו אם יקנה את זה בחנות "כלבו"...

סימן ג. מעשה נורא מהקלף, עם הרב ר' אליעזר זירקינד שליט"א בחודש אדר תשד"ס, נודע בשער בת רבים שהקלף של תפילין שכמה אנשים מבני ישראל החרדים לדבר ה' בארצינו הקדושה ובחוץ לארץ משתמשים בהם, **נעבד בבתי חרושת של עכו"ם, בלי שום השגחה או סימנים**, והדבר נשתתק אז בלי פירסום ורעש.

ברם זכור אותו האיש לטוב, הרב החסיד ר' אליעזר זירקינד שליט"א, סופר ושו"ב חשוב, חסיד חב"ד, שכשנודע לו שכל הקלף שמכרו אז היו פסולים ממש, ועפ"י הלכה נכתבו כל ספרי תורה, תפילין ומזוזות בפסול, התקשר לרב אחד בטלפון, שיבוא אליו בהקדם הכי האפשרי.

כשהגיע הרב... לביתו, סיפר לו, איך **שרוב יהדות החרדית משתמשים בתפילין ומזוזות פסולים ל"ע**, וקוראים בספרי תורה פסולים, וזאת, לא משום שהסופרים אינם יראים ושלמים, אלא משום שהקלף נעשה בפסול. והסביר לו מציאות והשתלשלות הענינים. גם הראה לו המקורות בספרי הלכה, שאף בדיעבד פסולים. אחר כך שאל אותו, כדת מה לעשות, ואמר לו: יש לכם הכח והאמצעים לפרסם דבר זה, על כן תעשו למען השם מה שביכלתכם.

על זה ענה הרב... להרב זירקינד: **ראשית**, צריכים לפרסם בכל העתונים **שנתהוה מכשול גדול בקלף שסופרי סת"ם חרדים קונים עבור כתיבת תפילין ומזוזות, שכולם פסולים בעוה"ר**, על כן יפרסם נא כבודו בעתונים, שאלו שכתבת להם ספרי תורה תפילין ומזוזות על הקלף שלא היה כשר, יבואו אליו ויכתוב להם תפילין ומזוזות וספרי תורה שנכתבו על קלף כשר שנעשה בתכלית הכשרות, חינם אין כסף.

הרב זירקינד שליט"א כתב מכתב על אתר, והדפיסו בעתון "דזשואיש פרעס", וציוה לתלות צילום של המכתב גם בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות, **שהוא מוכן לכתוב מחדש תפילין ומזוזות בחינם**, וכן עשה. אבל לדאבונינו שום סופר אחר לא עשה כמעשהו של הרב זירקינד².

(ב) עיין שו"ע או"ח הל' תפילין (סימן ל"ב סעיף ב'), וזה לשונו: **עונש הסופר מרובה, לכן צריך להיות מאוד ירא שמים וחרד לדבר השם כו', עכ"ל**. וכתב ע"ז בעטרת זקנים שם, וזה לשונו: מכל שכן שלא ליתן לנערים המתלמדים לכתוב תפילין, ובודאי עתיד ליתן את הדין. על כן ראוי למנות בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר כותבי תפילין מהוגנים כמו שממנים שוחטים ובודקים, עכ"ל. וכתב על זה בפרמ"ג (משבצות זהב) ס"ק י"ט, וזה לשונו: **בודאי עונש הסופר יותר מהשוחט מאכיל טריפות, דזה לאו וזה מכשיל במ"ע**, שאין מניחין תפילין. ואף אם נאמר ל"ת חמור מעשה (יבמות פ"ק), מכל מקום ברכה לבטלה [עיין או"ח סימן רט"ו [ד]י"א דהוה לא תעשה ד"ת בכל יום [עיין מג"א שם ס"ק ו'], עכ"ל.

שכר כשרות תפילין ומזוזות ועונש ט

שנית: צריכים לעשות צילומים מכל המראי-מקומות, ולשלחם לגדולי הרבנים, שיכתבו תשובות אודות ענין זה, כדי שכאשר ישאלו אותם בני אדם, ידעו תיכף את המצב לאשורו, ויענו הלכה למעשה.

הרב ישב איתו משך לילה אחת, וצילמו מכל ספרי השו"ע והפוסקים (אגב, הרב זירקינד שליט"א יש לו ספרי ענקית, שהכילה אלפי ספרים יקרי המציאות), ועוד באותה לילה שלחו את הצילומים לכל הרבנים החשובים. [אגב, הרב זירקינד שליט"א הי' מעבד קלף במרתף שבביתו, אבל לא הי' מספיק בעד כל הקונים שלו, והוצרך לקנות גם כן ממקומות אחרים.

בעזר השם עלה בידו אז, שכמה וכמה אנשים מבני ישראל, בארץ ישראל ובארה"ב, קנו אז קלף אצל יהודי אחד בארץ ישראל, שהיה מעבד את הקלף מתחילה ועד סוף, ואף שעלה ביוקר. שילמו אז ארבעה או ששה דאלאר בעד כל קלף של מזוזה.

סימן ד. כמה רבבות מאחב"י היו מניחים כל יום תפילין פסולים, שהבתים לא היו מרובעות

בספר מחקר סת"ם דף נה (חלק א') מובא וזה לשונו:

בשנת תשל"ה יצא מודעה בנדון הבתים הפסולים ב"מדריך לכשרות", בארצות הברית, (ירחון דהתאחדות הקהלות²), על מה שנתוודע שבארצנו הקדושה המכשולות הגדולות בענין הבתים של התפילין, שבעל הבית שעוסק בענין עשיית הבתים, הוציא מכשול גדול מתחת ידו, שרוב הבתים שעשה נמרחו עם טיח³, ותהום כל העיר, וכולם רצו לרבנים לשאול שאלות על התפילין שלהם, והרבנים הגדולים פסקו שהתפילין פסולים.

ואלו שמותיהם: הגאון בעל מנחת יצחק זצ"ל, גאב"ד פאפא

(ג) שנה ב', קונטרס י' (כרך ב'), אלול-תשרי תשל"ה-ל"ו.
(ד) עיין להלן במודעה אות ג'.

זצ"ל, גאב"ד צעלים זצ"ל, גאב"ד קאפיש זצ"ל, גאב"ד שארמאש זצ"ל, יבלח"ט הגאון בעל שבת הלוי שליט"א, הגאון בעל משנה הלכות שליט"א, ועוד. גם כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל כתב תשובה באריכות לאיסור על הבתים האלו. וב"ה ישראל קדושים הם, שמאז שנתפרסם הענין לא האמינו כבר לאף אחד, ולקחו רק בתים לבנים, שרואים בחוש שלא טחו אותם בטיח. ומאז נתרבו בעזרת השם יתברך עוד כמה אברכים יראים ושלימים שעושים בתים על צד היותר טוב, וכעת יכולים לקנות אצל אברכים אלו, אבל צריכים לברר מי המה הנאמנים.

סימן ה. נוסח המודעה שנדפסה ב"מדריך לכשרות"

זה לשון המודעה שנתפרמה בשנת תשל"ה ב"מדריך לכשרות":
 היות שבזמן האחרון נפרץ גם בין אנ"ש המדקדים במצוות, שקונים תפילין ומזוזות מן הבא בידם, ומחמת חסרון ידיעה נכשלים לפעמים במצוות עשה דאורייתא, משום שאינם מדקדים להזהר ממי נכתב. וביותר נפרץ הדבר בהבתים של תפילין, הן בהבתים שנעשו בארץ ישראל והן בהבתים שנעשו בחו"ל, כי נמצא כמה שנעבדו על ידי אנשים ירא שמים שנעשו בתחילה באופן שיש חשש בכשרותם. על כן ראינו לנכון להודיע לאנ"ש המדקדים במצוות שיהי' בלי שום פקפוק, ובפרט במצות עשה דאורייתא שנוהגת בכל יום ויום^ה, שיזהרו על כל פנים בכל הדברים שאזכור להלן. והגם שאי אפשר להעמיד הדת על תילה, מכל מקום במה דאפשר צריכים להזהר:

א) שלא לקנות תפילין ומזוזות רק מסופר מובהק שהוא ירא שמים, וכן לא יקנה בתים רק מאומן מומחה שהוא ירא שמים ועושה הכל על פי הוראת מורה צדק. ודלא כההמון שדי להם

(ה) ועיין מנחת חינוך סימן תכ"ג בסופו שכתב, וזה לשונו: וכן נראה אפשר, דגבי מזוזה, דבכל רגע עובר בעשה, הוא חמור יותר, כסברת הר"ן ביומא גבי פקוח נפש דלאו חמור מסקילה, והבאנו כמה פעמים בחלק זה. וגם לענין תשובה אפשר דחמור מטעם הזה, ואין להאריך ע"ז, עכ"ל.

שכר כשרות תפילין ומזוזות ועונש יא

שיהי' "היימישער און חסידישער איד", אבל באמת צריך שיהי' נעשה הכל על פי הוראת מורה צדק.

(ב) **שלא לדקדק במחירים**, רק ישלם כפי אשר יושת עליו, כדי שיהיו כשרים ומהודרים אפי' למהדרין מן המהדרין.

(ג) **כשקונה בתים, יזהר לראותן כשהם עדיין לבנים, כדי שלא יהי' טיח או דבק במקום שמעכב לריבוע¹ ולשלימות הבתים**, וכדי שיהי' נראה החריץ בין בית לבית במקומם ממש. ודלא כמו שעושין הרבה, שאחר שמשחירין את הבתים עושים חריץ שלא במקומו כדי שיהי' נאה ומהודר יותר.

(ד) **שכל הדברים שצריכים להעשות, יהיו נעשים רק על ידי עבודת יד, בלא שום מאשין².**

(ה) **השיי"ן של הבתים יהי' נעשה בידיים, על ידי צבת, ולא על ידי דפוס**, כדי לצאת דעת המחמירין שסוברין שזהו נקרא חק תוכות.

וזה לשונו הקול סופרים (באגרת שכי' לאחיו באות ט'): וכאשר תסדר תפילין, תמדוד מקודם ריבוע הבתים, כי אין לסמוך על

(ו) עיין משנה ברורה (הלכות תפילין סימן ל"ב סעיף ל"ט) שכתב אודות גודל החומרא שיהיו מרובעין כדין. וזה לשונו השו"ע שם: וצריך לרבע מקום מושבן וגם הבתים, עכ"ל. וכתב על זה במשנה ברורה שם (ס"ק קע"ז), וזה לשונו: מושבן - והוא התיטורא, דהיינו שיחתוך המעברתא מב' צדדיו כדי שיהא ניכר ריבוע התיטורא, וכדלקמן בסי' מ"ד. וצריך להשגיח מאוד על זה כי כל זה מעכב אפילו בדיעבד. וגם יש להשגיח בענין התפירה, כי מחמת שהסופרים עושין נקבים גדולים קצת, נמשך החוט לצדדין ועי"ז אין התפירות שוות בריבוע, זה נכנס וזה יוצא. והתיטורא צריכה להיות מרובע בין מלמעלה ובין מלמטה. ועכשיו בעונותינו הרבים הרבה שאין משגיחין על תפיליהן שיהיו מרובעין כדין, אפילו המדקדקין במצוות יש שאין משגיחין כי אם על ראש הבתים שיהיו מרובעין ואין משגיחין על התיטורא ועל התפירות שהוא גם כן מעיקר הדין, והוא דבר הנקל לתקן, עכ"ל.
(ז) לכתחילה.

יב שכר כשרות תפילין ומזוזות ועונש

חזקת אומן, כי עינינו רואות עד היכן מגיע חזקתן, כי בתחילה היו עושין הסופרים גם הבתים, מה שאין כן עתה. גם ישלחו לך הבתים לבנים, למען תוכל לראות מה נעשה בהן, אם אין בהם נקבים, וכל שכן שלא יהי מוטחים בטיחה עבה שיש בה ממש, עכ"ל. וכ"ז נכתב בדור הקדום, וכל שכן עכשיו שבודאי צריכים להזהר על כל פנים בכל הנ"ל.

המעוררים

סימן ו. המזוזות שיש לנו - האם הם באמת כשרים?

אנו מלמדים את בנינו לנשק את המזוזה בכל ערב קודם השינה, ואומרים להם שהמזוזה היא שמירה על הבית, כמרומוז בשם שד"י שעל גבי המזוזה, שהוא ר"ת ש'ומר ד'לתות י'שראל (או ש'ומר ד'ירת י'שראל). אמנם לזה נחוץ מאוד לדעת אם המזוזה היא באמת כשרה. וכמו שכתב בדרכי משה (יו"ד סימן רפ"ו אות ד', מהמרדכי בשם מהר"ם), וזה לשונו: **מובטח אני, שכל בית מתוקן במזוזה כהלכתה, אין שום מזיק יכול לשלוט בו**, עכ"ל.

ובסידור האריז"ל¹ (מצות מזוזה) כתב, וזה לשונו: **צריך לבדוק המזוזה שתהי' כשירה תמיד, שאז הבית ניצל משדים ומרוחות רעות**, עכ"ל. וכעין זה כתב גם כן בספר הגן ודרך משה שנעתק לעיל (ח"א אות כ"ה), בענין "סוד מזוזות אותיות ז"ז מו"ת", "ישז והולך מהחדר שיש בו מזוזה כשרה", עכ"ל. ועיי"ש סיפור נפלא.

אבל בעוונותינו הרבים 70% אחוז מהמזוזות בזמנינו הם פסולים. והבנים צריכים לעורר את הוריהם מענין גדול זה. כי הרבה פעמים אין יודעים ואין מרגישים בזה, שרוב המזוזות הקטנות שמוכרים כהיום בחנויות הספרים וכדומה פסולים המה.

(ח) כתיבת יד הרה"ק ר' אברהם שמשון ז"ל, בן רבינו בעל תולדות יעקב יוסף ז"ל. דפוס-צילום, בני-ברק תשנ"ה.

סימן ז. מעשה נורא מספר הגן ודרך משה

זה לשון ספר הגן ודרך משה (ליום אחד עשר - דף י"ח סע"א ואילך): ואין אני יכול להתאפק מלהודיע לכם המעשה במדינת פיהם, שהכה הרעמים וברק בתוך בית יהודי אחד בארץ אצל מזוזות הבית בלי שום היזק, וכאשר באתי לעיר ההוא לבדוק המזוזות כמנהגי, סיפר לי היהודי הנ"ל את המאורע. אמרתי לו: שמה המזוזה היא פסולה, אמר לי: זה ימים מועטים שקניתי את המזוזה. אמרתי לו אף על פי כן. ובדקתי אותה ומצאתי חסר הפסוק למען ירבו וכו'. על כן יזהר כל אחד לבדוק מזוזותיו אף אם הם חדשים מקרוב באו, עכ"ל.

סימן ח. מעשה נורא מאוירון שנפל עם 179 בני אדם ורק 5 יהודים ניצלו

מעשה נורא במדינת ארגענטינא: מטוס שהיו עליו 179 בני אדם, התרסק בהיותו בגובה עשרת אלפים רגל.

בין נוסעי המטוס הזה היו גם ששה אנשים מאחינו בני ישראל (רב אחד, משגיח אחד ועוד ארבע יהודים). והנה חמשה מבין ששה היהודים הללו נשארו בחיים. אחד מהם נמצא על האילן, בלי שום היזק בעז"ה, א' מהם הי' גם כן על האילן, אבל רגלו האחת נשברה ל"ע, ושלושה מהם היו על הר גבוה עם פצעים קלים, והששי נהרג אז לא עלינו.

עלה אז בדעתו של אחד מהניצולים של התאונה (שהוא חסיד חב"ד), שאולי הששי שנהרג ל"ע לא היו לו מזוזות כשרות בדלתות ביתו. וכשהלך לנחם את משפחת היהודי הששי שנלב"ע, בדק את המזוזה בחדר שהי' ישן הנהרג, ומצא בנרתיק המזוזה (מזוזה-האלטער) עשרת הדברות שהיו מודפסים על נייר פשוט!!! כל הנוכחים ראו כן תמהו. וכידוע מה שכתב מרן הבית יוסף זי"ע (יו"ד סימן רפ"ה), וזה לשונו: שמירת הבית הוא נס נגלה, שהדרים בשאר בתים שאין בהם מזוזה נזקין, והדר בבית שיש בו מזוזה ניצול, עכ"ל.

בעת ההוא דיווחו כל עיתוני הסביבה אודות המאורע, וכולם (אף הנכריים) הוסיפו, שרואים בחוש איך שהקב"ה

יד שֵׁכַר כְּשֵׁרוֹת תְּפִילִין וּמְזֻזוֹת וְעוֹנֵשׁ

שומר את עמו ישראל, שאף אחד מהנכרים לא ניצול מתאונת המטוס, רק ה' אנשים מאחינו בני ישראל, והי' מזה קידוש השם גדול.

השם יתברך יעזור שמצות אלו יגן עלינו מכל גזירות קשות ורעות, ונצליח בכל מעשינו, ושנזכה לראות בנים ובני בנים חיים וקיימים עוסקים בתורה ובמצוות לשמה מתוך בריאות הגוף השלימה, ונזכה לראות בישועת עולמים בביאת אליהו הנביא זל"ט ומלך המשיח במהרה בימינו אכ"י"ר.

מצוה שאינן לה רודפים רדוף אחריו לעשותה

וגדול זכות מצוות אלו תפילין ומזוזה במיוחד לשמירה ולהצלה, **כי מצוות אלו הם בבחינת "מת מצוה"**, שמעטים המה המתעסקים בהם על כן יש להשתדל בזה ביתר שאת ויתר עז. כדאיתא בספר חסידים (סימן רס"א), וזה לשונו:

אהוב לך את המצוה הדומה למת מצוה שאין לה עוסקים, כגון שתראה **מצוה בזויה או תורה שאין לה עוסקים כו'**, **אתה תלמדם ותקבל שכר גדול כנגד כולם, כי הם דוגמת מת מצוה**, עכ"ל.

וכעין זה כתב גם כן שם (בסימן ק"ה), וזה לשונו: **כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה, תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחריה לעשותה כו', עכ"ל**.
